

Framställan om ändring i riksbankslagen

Dnr 2002-851 DIR

Sammanfattning

Riksbanken kommer att införa ett nytt system för insamling av betalningsbalansstatistik den 1 januari 2003 som medför att vissa bestämmelser i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank (riksbankslagen) blir inaktuella respektive behöver förtydligas.

Vidare anser Riksbanken att riksbankslagen bör ändras så att kravet på lätt omsättningsbarhet tas bort för värdepapper som Riksbanken använder vid t.ex. sina repotransaktioner och att kravet på offentliggörande av räntevillkor för in- och utlåning i penningpolitiskt syfte justeras.

I framställan föreslås därför att 6 kap. 5 och 9 § § samt 11 kap. 3 och 4 § § riksbankslagen skall ändras i enlighet med bifogat lagförslag samt att 7 kap. 8 § samma lag skall upphöra att gälla.

Förslaget till lagändringar har skickats för synpunkter till ett antal remissinstanser samt för yttrande till ECB. Svaren bifogas denna skrivelse.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
1 Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2 Nytt system för insamling av betalningsbalansstatistik	5
2.1 Bakgrund	5
2.2 Överväganden.....	6
2.2.1 Informationsinhämtning från enskilda rapportörer	6
2.2.2 Informationsutlämning till vissa myndigheter	7
3 Likviditetskrav för värdepapper i penningpolitiska operationer	9
3.1 Bakgrund	9
3.2 Överväganden.....	9
4 Offentliggörande av räntevillkor	11
4.1 Bakgrund	11
4.2 Överväganden.....	11
5 Förslag till lagändring.....	13
6 Ikraftträdandebestämmelser.....	14
 Bilaga 1	
Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank	16
Bilaga 2	
Remissinstansernas svar samt ECB:s yttrande	18

1 Förslag till riksdagsbeslut

Riksbanken föreslår att riksdagen antar Riksbankens förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank.

Lagförslag enligt *bilaga*.

Stockholm den 4 december 2002

På direktionens i Riksbanken vägnar:

Lars Heikensten

Kerstin Alm

I beslutet har deltagit: Lars Heikensten, ordförande, Eva Srejber, Villy Bergström, Lars Nyberg och Kristina Persson.

Föredragande har varit Åsa Sydén.

2 Nytt system för insamling av betalningsbalansstatistik

2.1 Bakgrund

Riksbankens direktion beslutade den 5 april 2001 att rapporteringen av enskilda utlandsbetalningar via svenska banker för betalningsbalansändamål, den s.k. BOK-rapporteringen, skall läggas ned och att denna källa för den svenska betalningsbalansstatistiken i stället skall ersättas med en enkätbaserad statistikinsamling. Direktionen beslöt att BOK-systemet skall avvecklas fr.o.m. den 1 januari 2003. Riksbanken har dock även fortsättningsvis huvudansvaret för betalningsbalansstatistiken. Detta ansvar innefattar publicering och tillhandahållande av statistik, kvalitetsansvar, dokumentation samt rapportering till internationella organ.

Skälet till att införa ett nytt system för insamling av betalningsbalansstatistik är bl.a. att betalningsbalansrapporteringen via BOK-systemet har fått allt lägre kvalitet genom brister i rapporteringssystemet. En brist hänger samman med skillnaden mellan en ekonomisk transaktion (som betalningsbalansstatistiken skall baseras på enligt gällande internationella rekommendationer) och tillhörande betalning. Genom att gå över till ett system med urvalsbaserade enkäter kan information om *transaktionernas* storlek inhämtas direkt från de företag och organisationer som utfört eller tagit emot den aktuella tjänsten. Därmed undviks flera felkällor. Dessutom ökar möjligheterna att i efterhand kontrollera de inrapporterade uppgifterna via företagens redovisningssystem.

En annan fördel med urvalsbaserade undersökningar är att granskning och kvalitetskontroll kan inriktas på transaktioner och aktörer som är viktiga för tolkningen av statistiken. Det minskade antalet rapportörer medför också kostnadsbesparingar hos den insamlade myndigheten och hos rapportörskollektivet.

De kraftigt höjda rapporteringsgränserna för denna typ av betalningsrapportering på grund av EG-förordningen (EG nr 2560/2001) om gränsöverskridande betalningar i euro har också nödvändiggjort en övergång till andra källor för betalningsbalansstatistiken.

I samband med omläggningen till urvalsbaserad insamling sker en överföring till Statistiska centralbyrån (SCB) av delar av denna insamling. Riksbanken har gjort en beställning hos SCB om framställning av vissa delar av betalningsbalansstatistiken på ett år, som sedan skall kunna förlängas. SCB kommer således att på uppdrag av Riksbanken samla in underlaget vad avser tjänstehandeln och transfereringarna, liksom vissa delar av den finansiella balansen.

2.2 Överväganden

2.2.1 Informationsinhämtning från enskilda rapportörer

Det nya systemet för insamling av betalningsbalansstatistik som träder i kraft den 1 januari 2003 innebär att riksbankslagen behöver ses över vad gäller de delar som rör betalningsbalansstatistiken så att lagen anpassas till vad som i framtiden kommer att gälla.

Den nuvarande bestämmelsen i 6 kap. 9 § riksbankslagen ger Riksbanken rätt att samla in underlaget för betalningsbalansstatistiken. I samband med att det införs ett nytt system för insamling av statistiken bör denna lagbestämelse ses över så att den bättre överensstämmer med det kommande rapporteringssystemet.

Första stycket 6 kap. 9 § riksbankslagen rör finansmarknadsstatistiken, inte betalningsbalansstatistiken, och föreslås stå kvar oförändrat. Riksbanken tar i denna skrivelse över huvud taget inte upp finansmarknadsstatistiken och därmed inte heller SCB:s begäran att förtydliga begreppet finansinstitut i riksbankslagen.

Riksbanken kommer också i fortsättningen ha ansvaret för betalningsbalansstatistiken. Det nya systemet innebär ingen ändring av skyldigheten att till Riksbanken lämna de uppgifter som behövs som underlag för betalningsbalansstatistiken som föreskrivs i andra stycket i nämnda paragraf. Lagbestämelsen hindrar inte att uppgiftsskyldigheten lämnas till ett organ som på Riksbankens uppdrag sköter statistikarbetet. Någon lagändring på grund av att SCB skall framställa vissa delar av statistiken behövs således inte.

Det finns emellertid anledning att se över det nuvarande begreppet "valutatransaktioner" i andra stycket av aktuell paragraf. Valutatransaktioner är ett otydligt begrepp, och det är viktigt att lagen är formulerad så att den klart täcker den insamling som Riksbanken har behov av. Det föreslås att uttrycket "valutatransaktioner" byts ut mot begreppet "*transaktioner med utländsk motpart samt tillgångar och skulder med utlandsanknytning*". På så sätt förtydligas att Riksbanken har följande informationsbehov från enskilda rapportörer. Riksbanken behöver för det första få uppgifter om såväl rapportörens egna transaktioner med utländsk motpart samt tillgångar och skulder med utlandsanknytning som sådana som utförs eller hålls för kunds räkning. Riksbanken behöver också ha möjlighet att få in uppgifter om ekonomiska transaktioner mellan svenskar i utländska tillgångar. Vidare behöver Riksbanken i vissa fall kunna fråga om tillgångar och skulder i svenska finansiella instrument denominerade i utländsk valuta eller placerade i depå direkt i utlandet. Den föreslagna ändringen innebär inte någon utökad rapporteringsskyldighet för berörda parter utan är bara ett förtydligande av vad som gäller för närvarande. För att klargöra att insamlingen av uppgifterna behövs inte bara som underlag för betalningsbalansstatistiken utan också för statistiken över utlandsställningen bör det sistnämnda behovet uttryckligen tas med i lagtexten, vilket också ECB påpekat i sitt yttrande.

Tredje stycket i paragrafen kan helt strykas eftersom bestämmelserna i detta stycke direkt syftar på BOK-rapporteringen som försvinner vid årsskiftet.

Fjärde stycket föreslås stå kvar oförändrat.

Som en följdändring av att tredje stycket i paragrafen föreslås strykas behöver hänvisningen i 11 kap. 3 § riksbankslagen, som rör vitesföreläggande, till 6 kap. 9 § fjärde stycket ändras till 6 kap. 9 § tredje stycket.

SCB har i sitt remissvar föreslagit att det bör övervägas om finansmarknadsstatistiken och betalningsbalansstatistiken är av sådan art och betydelse att de bör utgöra officiell statistik och att det bör tas in en särskild bestämmelse om detta i riksbankslagen. Riksbanken, som är en myndighet under riksdagen och inte under regeringen vilket innebär att lagen (2001:99) om den officiella statistiken inte är tillämplig på banken, har valt att i princip jämställa Riksbankens statistik med den officiella statistiken och anser därför att det inte behövs någon särskild bestämmelse om detta i riksbankslagen.

Riksbanken delar *Näringslivets nämnd för regelgranskning (NNR)* åsikt att uppgifter som begärs skall utformas så att kostnaderna för att iakttä uppgiftsskyldigheten begränsas. Riksbanken anser dock att det inte heller i denna fråga behövs någon särskild bestämmelse om detta i riksbankslagen, vilket *NNR* föreslagit. Det räcker med att regeln i avgiftsförordningen om att myndigheter skall se till att de kostnadsmässiga konsekvenserna begränsas också när den begär in uppgifter frivilligt tillämpas av Riksbanken samt att samråd regelmässigt sker med *NNR* när det gäller frågor om uppgiftsinhämtande.

2.2.2 Informationsutlämning till vissa myndigheter

När BOK-rapporteringen upphör och ersätts av enkätinsamling borde enligt det remitterade förslaget bestämmelserna i 7 kap. 8 § riksbankslagen, som ger skattemyndigheter och Tullverket rätt att begära uppgifter som finns hos Riksbanken och som rör betalningar till eller från utlandet, upphöra att gälla eftersom bestämmelserna inte längre har någon praktisk betydelse.

Tullverket och *Riksskatteverket (RSV)* avstyrker i sina remissvar att 7 kap. 8 § riksbankslagen skall upphöra att gälla. Både *RSV* och *Tullverket* menar att eftersom det inte är klart i vilken omfattning Riksbanken även fortsättningsvis kommer att ha information som myndigheterna kan ha användning för i sin verksamhet är det angeläget att paragrafen behålls. *Tullverket* påpekar vidare att paragrafen också måste vara kvar i någon form eftersom Tullverket har behov av att hämta in uppgifter om betalningar som är lämnade till Riksbanken före den 1 januari 2003, vilket är det datum när lagändringarna föreslås träda i kraft.

Enligt Riksbankens mening finns det inte någon anledning att behålla paragrafen eftersom de uppgifter som de två myndigheterna efterfrågar inte längre kommer att finnas hos Riksbanken. Det kommer inte att ske någon betalningsrapportering från enskilda som dessa myndigheter kan ha behov av, utan bara lämnas enkäter som inte uppfyller detta informationsbehov. Däre-

mot kan det finnas skäl för att införa en övergångsbestämmelse så att RSV och Tullverket kan inhämta äldre uppgifter under första halvåret år 2003.

I detta sammanhang bör också påpekas vad departementschefen uttalade i prop. 1989/90:135 om betalningar till och från utlandet, s. 43, om dessa myndigheters informationshämtning för kontrolländamål. ”Innan jag går in på regleringen vill jag stryka under att åtskilligt talar för att denna inte kan ses som en permanent lösning på frågan hur reglerna för insamlande av uppgifter för statistikändamål och skattekontroll skall vara utformade. Utvecklingen på det ekonomiska området inom Europa går mycket fort. Stora förändringar sker på kort tid. Reglerna kan därför komma att behöva ses över inom en relativt snar framtid.”

SCB har i sitt remissvar föreslagit att en ändring av 11 kap. 4 § riksbankslagen bör göras för att upprätthålla statistiksekretessen. Riksbanken delar SCB:s uppfattning att uppgifter som samlas in för såväl finansmarknadsstatistik som betalningsbalansstatistik bör ha samma skydd som samlas in för framställning av annan statistik av andra statistikansvariga myndigheter. Eftersom SCB skall samla in vissa delar av betalningsbalansstatistiken och finansmarknadsstatistiken är det lämpligt att samma sekretessbestämmelser för dessa uppgifter råder hos både SCB och Riksbanken. Det finns ingen anledning att ha kvar hänvisningen till 9 kap. 4 § sekretesslagen i 11 kap. 4 § riksbankslagen som ger Riksbanken möjlighet att lämna uppgifter till polis och åklagare, om det i verksamhet med framställning av statistik kommer fram uppgifter som tyder på att ett brott har begåtts. Det är skäligt att också Riksbanken omfattas av den strängare sekretessregeln i 14 kap. 2 § sekretesslagen som ger möjlighet att lämna ut uppgifter i statistikverksamhet till polis och åklagare endast om det brott som misstankarna gäller är av sådan svårighetsgrad att det lindrigaste straffet som är föreskrivet är fängelse i minst två år. Denna sekretessregel gäller om inte något annat föreskrivs varför en hänvisning till sistnämnda paragraf i riksbankslagen inte behövs.

Mot denna bakgrund bör 11 kap. 4 § riksbankslagen ändras så att hänvisningen till 9 kap. 4 § sekretesslagen tas bort i denna paragraf.

3 Likviditetskrav för värdepapper i penningpolitiska operationer

3.1 Bakgrund

I 6 kap. 5 § riksbankslagen föreskrivs bl.a. att Riksbanken i penningpolitiskt syfte får köpa och sälja svenska statspapper och andra *lätt omsättningsbara* värdepapper. Det betyder att de värdepapper som används i Riksbankens penningpolitiska repor måste vara lätt omsättningsbara. (De penningpolitiska reporna innebär i korthet att Riksbanken köper värdepapper av de penningpolitiska motparterna och att värdepapperen återsäljs vid senare tidpunkt.) Något motsvarande likviditetskrav finns inte beträffande säkerheter för kredit som Riksbanken beviljar för att främja betalningssystemets funktion (intradagskredit) eller i penningpolitiskt syfte. Enligt 6 kap. 5 och 7 §§ riksbankslagen krävs i dessa fall endast att säkerheten skall vara ”betryggande”.

Det gällande likviditetskravet för värdepapper som köps eller säljs i penningpolitiskt syfte har funnits i riksbankslagen sedan lagen infördes år 1989. Detsamma gäller ett likalydande likviditetskrav vid köp och försäljning av skuldebrev i *valutapolitiskt syfte* (7 kap. 3 § riksbankslagen i dess nuvarande lydelse).

3.2 Överväganden

Riksbankens direktion fattade i december 1999 ett principbeslut om att reformera kriterierna för godtagbara säkerheter för intradagskredit och penningpolitiska instrument. Beslutet syftade främst till att utmönstra den då gällande ordningen att värdepapper som getts ut av vissa emittentkategorier (främst stater, kommuner och bostadsfinansieringsinstitut) generellt kunde godtas som säkerhet. I stället skulle kreditvärdering (s.k. rating) läggas till grund för vilka värdepapper som kunde godtas som säkerhet. Rating som urvalskriterium innebär bl.a. att värdepapper (obligationer och certifikat) som ges ut av andra företag än bostadsfinansieringsinstitut kan godtas.

Direktionens principbeslut har genomförts i fråga om säkerheter för intradagskredit och krediter i penningpolitiskt syfte. Riksbanken har emellertid ansett sig vara förhindrad att genomföra beslutet beträffande penningpolitiska repor till följd av det gällande likviditetskravet för köp och försäljning av värdepapper i penningpolitiskt syfte. Det beror bl.a. på att företagsobligationer, som i och för sig uppfyller Riksbankens ratingkrav, troligen inte uppfyller likviditetskravet. Riksbanken tillämpar därför olika urvalskriterier för å ena sidan värdepapper som används som säkerhet för kredit (intradagskredit eller kredit i penningpolitiskt syfte) och å andra sidan värdepapper som används i penningpolitiska repor.

Det kan mot denna bakgrund sättas i fråga om det är motiverat att behålla likviditetskravet vid köp och försäljning av värdepapper i penningpolitiskt syfte.

Som nämnts innehåller riksbankslagen ett likalydande likviditetskrav vid köp och försäljning av skuldebrev i *valutapolitiskt syfte*. Det likviditetskravet är naturligt eftersom Riksbanken måste ha beredskap för valutainterventioner. Genomförandet av en valutaintervention där Riksbanken säljer utländsk valuta förutsätter att banken snabbt kan sälja utländska värdepapper. Förhållandena är annorlunda när det gäller värdepapper som Riksbanken erhåller som säkerhet i samband med kreditgivning eller genom äganderättsövergång i en repa. Dessa värdepapper skall fungera som säkerhet för Riksbanken i händelse av motpartens fallissemang. För det ändamålet är det inte nödvändigt att värdepapperen är lätt omsättningsbara.

Det skall också nämnas att Europeiska centralbankens (ECB:s) urvalskriterier för godtagbara värdepapper i eurosystemet inte gör någon skillnad mellan värdepapper som skall användas som säkerhet för kredit (intradagskredit eller kredit i penningpolitiskt syfte) och sådana som är avsedda för penningpolitiska repor.

Riksbanken anser mot denna bakgrund att banken bör ha lika stor frihet att välja vilka värdepapper som skall användas i penningpolitiska repor (dvs. köpas och säljas) som beträffande värdepapper avsedda för säkerheter för kredit. Det nu gällande kravet att värdepapper skall vara lätt omsättningsbara för att de skall få säljas och köpas i penningpolitiskt syfte bör således tas bort.

Enligt paragrafens nuvarande lydelse kategoriseras värdepapper i "svenska statspapper" och "andra värdepapper". Denna uppdelning är, särskilt mot bakgrund av direktionens principbeslut, inte längre nödvändig. Det är tillräckligt att endast nämna "värdepapper". Paragrafen bör justeras i det hänseendet.

4 Offentliggörande av räntevillkor

4.1 Bakgrund

Enligt första stycket 6 kap. 5 § riksbankslagen får Riksbanken i penningpolitiskt syfte bevilja kredit mot betryggande säkerhet och ta emot inlåning. Det föreskrivs i andra stycket i samma paragraf att räntevillkoren för sådan in- och utlåning skall offentliggöras.

Den ursprungliga lydelsen av de aktuella bestämmelserna infördes i den nuvarande riksbankslagen i samband med lagens tillkomst. De ändringar som gjorts i bestämmelserna sedan dess saknar betydelse i det här sammanhanget.

Förslaget till ny riksbankslag bereddes i finansutskottet under åren 1987 och 1988. I en skrivelse till utskottet framförde Riksbanken under beredningen i korthet följande (1988/89:FiU4, s. 7 och 8).

Det är önskvärt att Riksbanken skall kunna agera också i marknaden för depositioner. Handel med depositioner sker till standardiserade belopp och löptider. Den föreslagna lydelsen av 18 § (numera 6 kap. 5 §) hindrar i och för sig inte att Riksbanken deltar i sådan depositionshandel. Den föreskrivna skyldigheten att offentliggöra räntevillkoren är dock inte förenlig med sådan handel. Parterna på penningmarknaden förutsätter att den räntesats som tillämpas vid varje affär behandlas med sekretess. Räntevillkoren får alltså inte offentliggöras om Riksbanken skall ha möjlighet att delta i depositionshandeln.

Utskottet ansåg att kravet på offentliggörande av räntevillkor avsåg de *allmänt* gällande räntevillkor efter vilka Riksbanken beviljar kredit till svenska bankinstitut och tar emot inlåning från dessa. Härav följde, enligt utskottet, att de räntevillkor som Riksbanken tillämpar i förhållande till varje enskilt institut när Riksbanken deltar i en marknad inte omfattas av kravet på offentliggörande och att villkoren inte heller får offentliggöras eftersom de är sekretessbelagda enligt 8 kap. 8 § sekretesslagen.

Utskottets uttalande kom inte till uttryck i den nya riksbankslagen.

4.2 Överväganden

Marknaden för depositioner (s.k. deposits) är särpräglad i vissa hänseenden. En deposit är en standardiserad form av in- och utlåning och är inte baserad på något värdepapper. Den omständigheten att depositionerna inte är värdepapper har betydelse för andrahandsmarknaden. Ett institut som tagit en s.k. lång position genom att låna ut pengar på en viss tid på depositmarknaden kan inte gå ur positionen i förtid genom att sälja på andrahandsmarknaden. I stället får institutet ta en motsatt (kort) position genom att låna upp pengar. Den motsatta positionen leder inte till att den ursprungliga positionen försvinner ur balansräkningen, vilket blir fallet vid en försäljning av värdepapper. Handel i depositioner ökar alltså institutets balansomslutning.

De redovisade förhållandena innebär – som Riksbanken konstaterade i den nämnda skrivelsen till finansutskottet – att Riksbankens rätt att bevilja kredit

och ta emot inlåning i penningpolitiskt syfte gäller även för handel med depositioner. Någon lagändring behövs alltså inte i det hänseendet. Riksbanken anser emellertid att lagstiftningen tydligare – i enlighet med finansutskottets uttalande – bör återspegla att kravet på offentliggörande avser *allmänt* gällande räntevillkor och inte avtalade räntevillkor med enskilda institut. För det ändamålet bör en ändring göras i andra stycket 6 kap. 5 § riksbankslagen.

5 Förslag till lagändring

Riksbanken föreslår mot bakgrund av det anförda att riksbankslagen ändras så att 7 kap. 8 § upphör att gälla och att 6 kap. 5 och 9 §§ samt 11 kap. 3 och 4 §§ skall ha den lydelse som framgår av bifogad bilaga.

6 Ikraftträdandebestämmelser

De föreslagna lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2003. Det är naturligt att lagändringarna vad avser betalningsbalansstatistiken sker i samband med statistikomläggningen eftersom de är föranledda av denna. Samtidigt är det bara fråga om förtydliganden av vad som redan nu gäller avseende Riksbankens informationsbehov samt borttagande av bestämmelser som inte längre får någon praktisk betydelse. Det innebär att om lagstiftningsprocessen medför att lagändringarna inte hinner träda i kraft föreslaget datum hindrar detta inte att BOK-systemet vid årsskiftet ersätts av ett enkätbaserat insamlingssystem. Som nämnts i avsnitt 1.2.2 föreslås speciella övergångsbestämmelser vad avser 7 kap. 8 § riksbankslagen så att denna bestämmelse inte upphör att gälla förrän den 1 juli 2003. Det är vidare önskvärt att lagförslaget vad gäller kravet på de värdepapper som får användas vid exempelvis repotransaktioner och om justeringen av offentliggörande av räntevillkor träder i kraft vid samma tidpunkt och att de föreslagna lagändringarna sker så snart som möjligt.

BILAGA 1

Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank¹
dels att 7 kap. 8 § skall upphöra att gälla,
dels att 6 kap. 5 och 9 §§, 11 kap. 3 och 4 §§ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***6 kap.****5 §**

Riksbanken får i penningpolitiskt syfte

1. bevilja kredit mot betryggande säkerhet och ta emot inlåning,
2. köpa, sälja och förmedla *svenska statspapper, andra lätt om-sättningsbara värdepapper, valuta samt rättigheter och skyldigheter som anknyter till sådana tillgångar,*
3. ge ut egna skuldebrev.

Räntevillkoren för Riksbankens in- och utlåning enligt första stycket 1 skall offentliggöras.

Allmänt gällande räntevillkor för Riksbankens in- och utlåning enligt första stycket 1 skall offentliggöras

9 §

Efter anmodan av Riksbanken skall ett finansinstitut eller annat företag som står under tillsyn av Finansinspektionen till Riksbanken lämna de uppgifter som Riksbanken anser nödvändiga för att

1. följa utvecklingen på valuta- och kreditmarknaderna,
2. övervaka betalningssystemets stabilitet.

Den som *har utfört en valuta-transaktion* är skyldig att till Riksbanken lämna de uppgifter och för Riksbanken visa upp de handlingar beträffande transaktioner som behövs som underlag för Riksbankens betalningsbalansstatistik. *Detsamma gäller den för vars räkning transaktionen har utförts.*

Om uppgiftsskyldighet föreligger enligt andra stycket skall den för vars räkning transaktionen utförs till den som förmedlar denna uppge sitt personnummer eller organisationsnummer, vad betalningen avser och vilket land betalningen går till och kommer från samt namn på betalningsmottagare i utlandet.

Den som *för egen eller annans räkning har utfört transaktioner med utländsk motpart eller hållit tillgångar och skulder med utlandsanknytning* är skyldig att till Riksbanken lämna de uppgifter som behövs som underlag för Riksbankens betalningsbalansstatistik och för statistik över utlandsställningen.

¹ Lagen omtryckt 1999:19.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Riksbanken får utfärda närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten enligt första och andra stycket. Om någon inte fullgör föreskriven skyldighet får Riksbanken förelägga honom vite.

11 kap.**3 §**

Den som inte fullgör sin skyldighet enligt 6 kap. 9 § att lämna uppgifter eller visa upp handlingar eller som lämnar oriktig uppgift när skyldigheten fullgörs skall dömas till böter, om gärningen inte är belagd med straff i brottsbalken. Om ett vite har förelagts med stöd av 6 kap. 9 § *fyjärde* stycket, får dock inte dömas till straff för gärning som omfattas av föreläggandet.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Den som inte fullgör sin skyldighet enligt 6 kap. 9 § att lämna uppgifter eller visa upp handlingar eller som lämnar oriktig uppgift när skyldigheten fullgörs skall dömas till böter, om gärningen inte är belagd med straff i brottsbalken. Om ett vite har förelagts med stöd av 6 kap. 9 § *tredje* stycket, får dock inte dömas till straff för gärning som omfattas av föreläggandet.

4 §

Riksbanken skall utan hinder av vad som föreskrivs i 8 kap. 8 § *och 9 kap. 4 §* sekretesslagen (1980:100) underrätta polismyndighet eller åklagarmyndighet om det i verksamhet som avses i dessa bestämmelser framkommer uppgifter som ger anledning att anta att ett brott har begåtts.

Om det finns särskilda skäl får Riksbanken underlåta att lämna sådan underrättelse.

Riksbanken skall utan hinder av vad som föreskrivs i 8 kap. 8 § sekretesslagen (1980:100) underrätta polismyndighet eller åklagarmyndighet om det i verksamhet som avses i dessa bestämmelser framkommer uppgifter som ger anledning att anta att ett brott har begåtts.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

2. Äldre bestämmelserna i 7 kap. 8 § skall dock tilläpas till och med den 30 juni 2003.

BILAGA 2

Remissinstansernas svar samt ECB:s yttrande

Sveriges Riksbank
Direktionsavdelningen
Åsa Sydén

REMISS

2002-05-24

Dnr 2002-851 DIR

Framställan om ändring i riksbankslagen

Härmed inbjuds följande remissinstanser att inkomma med synpunkter på bifogat förslag om ändring i riksbankslagen.

1. Finansinspektionen
2. Riksgäldskontoret
3. Riksskatteverket
4. Statistiska Centralbyrån
5. Tullverket
6. Svenska bankföreningen
7. Svenska Fondhandlareföreningen
8. Näringslivets Nämnd för Regelgranskning

Remissvaren skall vara inkomna till Riksbanken **senast den 6 september 2002**.

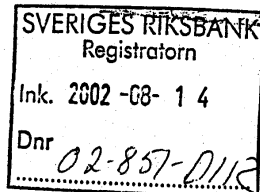
Åsa Sydén

2002-08-13

FI Dnr 02-5402-003

Sveriges Riksbank
Direktionsavdelningen
103 37 STOCKHOLM

Riksbankens framställan om ändring i riksbankslagen

Dnr 2002-851 DIR

Finansinspektionen har inbjudits att lämna synpunkter på ett förslag om
ändring i riksbankslagen.

Finansinspektionen har inget att invända mot förslaget.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Claes Norgren efter
föredragning av Ingrid Gavrell Ullman. I den slutliga handläggningen har
avdelningschefen Per-Arne Ström och enhetschefen Hans Bäckström deltagit.

Claes Norgren

Ingrid Gavrell Ullman

Finansinspektionen
P.O. Box 6750
SE-113 85 Stockholm
[Sveavägen 167]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

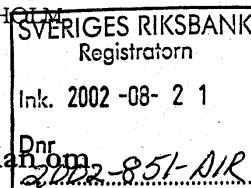
ORG NR / REG NO. 202100-4235

YTTRANDE

2002-08-20

Dnr 2002/960

Sveriges riksbank
103 37 STOCKHOLM

Synpunkter med anledning av framställan om ändring i riksbankslagen

(Dnr 2002-851 DIR)

Riksgäldskontoret har erbjudits möjlighet att lämna synpunkter på vissa förslag till ändring i riksbankslagen som Riksbanken har för avsikt att lämna till riksdagen. Förslagen rör dels reglerna för insamling av betalningsbalansstatistik, dels vilka krav som skall ställas på värdepapper som Riksbanken använder i penningpolitiska repotransaktioner.

Riksgäldskontoret tillstyrker förslaget att ta bort likviditetskravet på värdepapper som används i repotransaktioner. Som konstateras i utkastet till skrivelse är det viktigt för värdepapperets funktion i en repotransaktion att det ger betryggande säkerhet, inte att det är lätt omsättningsbart.

Kontoret avstår från att yttra sig om de förslag till lagändringar som förändras av det nya systemet för insamling av betalningsbalansstatistik.

I detta ärende har riksgäldsdirektören Thomas Franzén beslutat, efter föredragning av chefekonomen Lars Hörngren.

Thomas Franzén

Lars Hörngren

POSTADRESS POSTAL ADDRESS SE-103 74 Stockholm Sweden	BESÖK VISITORS Norrländsgatan 15	TELEFON TELEPHONE NAT. 08-613 45 00 INT. +46 8-613 45 00	TELEFAX NAT. 08-21 21 63 INT. +46 8-21 21 63	INTERNET MAIL: rgk@rgk.se WEB: WWW.RGK.SE	ORG.NR. 202100-2635
--	-------------------------------------	--	--	---	------------------------

Kopia: BH, AS

1 (2)

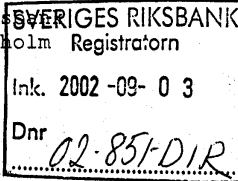
YTTRANDE

Datum

2002-09-02

Dnr

530 4557-02/150

Sveriges Riksbank
103 37 StockholmFramställan om ändring i lagen (1988:1385) om
Sveriges riksbank (riksbankslagen)Riksskatteverket (RSV) avger härmed yttrande över
rubricerad framställan.

Sammanfattning

RSV avstyrker förslaget att 7 kap. 8 § riksbanks-
lagen ska upphöra att gälla. I övrigt har RSV inte
några synpunkter på de föreslagna ändringarna.

RSV:s inställning

Av det remitterade förslaget framgår att Riksbankens
direktion har beslutat att rapporteringen av
enskilda utlandsbetalningar via svenska banker för
betalningsändamål, den s.k. BOK-rapporteringen, ska
läggas ned och att denna källa för den svenska
betalningsbalansstatistiken i stället ska ersättas
med en enkätbaserad statistikinsamling. Riksbanken
ska emellertid även fortsättningsvis ha huvud-
ansvaret för betalningsstatistiken. Detta ansvar
omfattar publicering och tillhandahållande av
statistik, kvalitetsansvar, dokumentation samt
rapportering till internationella organ.

Av vad som framgår av förslaget är det inte helt
klart i vilken omfattning Riksbanken även
fortsättningsvis kommer att ha information som
skattemyndigheterna kan ha användning för i sin
kontrollverksamhet. De upplysningar som Riksbanken
enligt 6 kap 9 § riksbankslagen har rätt att inhämta
är emellertid av sådan art att skattemyndigheterna
kan tänkas ha stor användning för dem, bl.a. vid
riskvärderingar. RSV framhåller därför att det är

RIKSSKATTEVERKET

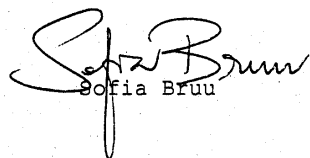
Postadress
171 94 SolnaBesöksadress
Solna strandväg 10Telefon
08-764 80 00Telefax
08-28 03 32Webbplats: www.rsv.seE-postadress
rsv@rav.rsv.se

Datum
2002-09-02

mycket angeläget att 7 kap. 8 § första stycket
riksbankslagen behålls i dess nuvarande lydelse.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad
överdirektör. Vid den slutliga handläggningen har
också deltagit skattedirektörerna Andersson,
Sjökvist och Linder samt skattejuristen Bruu,
föredragande.

Alf Nilsson

Sofia Bruu

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

YTTRANDE

Datum
2002-09-02
Ert datum
2002-05-24

Riksbanken
103 37 STOCKHOLM

1(2)

Beteckning
Dnr 02/779
Er beteckning
Dnr 2002-851 DIR

SVERIGES RIKSBANK
Registratörn

Ink. 2002 -09- 0 5

Dnr 02-851 DIR

Framställan om ändring i riksbankslagen

Sammanfattning

Statistiska centralbyrån (SCB) har begränsat yttrandet till de delar av förslaget som rör statistik.

SCB delar Riksbankens uppfattning att lagen om Sveriges riksbank (riksbankslagen) behöver anpassas till de ändringar i informations-inhämtningen av statistiken som kommer att genomföras 2003. Begreppen valutatransaktioner och finansinstitut behöver preciseras. SCB anser också att en ändring av 11 kap. 4§ riksbankslagen bör göras för att upprätthålla statistiksekretessen. Vidare bör betalningsbalansstatistiken och finansmarknadsstatistiken ingå under begreppet officiell statistik och det bör övervägas om detta kan tas in i riksbankslagen.

Uppgiftsskyldighet

SCB delar Riksbankens uppfattning att begreppet valutatransaktioner behöver ersättas. Vi anser dock att det kan finnas risk för att begreppet gränsöverskridande transaktioner kan tolkas som om endast de reala transaktioner som passerat svensk gräns ska ingå i betalningsbalansstatistiken. Vi föreslår därför att *gränsöverskridande transaktioner* ersätts med *transaktioner med utländsk motpart*. Detta är också i linje med IMF:s femte betalningsbalansmanual (BPM5) och andra manualer.

SCB vill också peka på att även finansmarknadsstatistiken för närvarande genomgår stora förändringar, främst genom ökade krav från den Europeiska centralbanken (ECB). SCB skulle gärna se att riksbankslagen även anpassades till dessa krav. De institut som är skyldiga att lämna uppgifter till finansmarknadsstatistik definieras i 6 kap. 1 och 9 §§ riksbankslagen. SCB:s uppfattning är att begreppet finansinstitut är oklart och inte entydigt täcker samtliga finansiella företag som Riksbanken behöver uppgifter ifrån för att kunna tillgodose ECB:s krav på rapportering. Oklarheten gäller främst monetära värdepappersfonder (penningmarknadsfonder) och andra värdepappersfonder, som skall rapporteras som OFI (Other Financial Institutions). Dessa är inte juridiska personer, varför alla rapporteringskrav skall ställas till fondbolag. Därför bör, enligt SCB:s mening, även fondbolag omfattas av lagen.

Postal address
Box 24 300, SE-104 51 STOCKHOLM, SWEDEN
SE-701 89 ÖREBRO, SWEDEN
Website: www.scb.se
Registered No.: 20 21 00 - 0837

Office address
Karlavägen 100
Klostergatan 23
E-mail: scb@scb.se
V.A.T. No.: SE202100083701

Telephone
+46 8 506 940 00
+46 19 17 60 00

Fax
+46 8 661 52 61
+46 19 17 70 80

Utlämnande av statistikuppgifter

Riksbanken har föreslagit att 7 kap. 8 § riksbankslagen skall upphävas eftersom uppgifter om valutatransaktioner inte längre kommer att finnas tillgängliga hos Riksbanken i och med att BOK-rapporteringen upphör och ersätts av företagsenkäter. I samband med att denna bestämmelse infördes gjordes även en ändring i 11 kap. 4 § som innebär att Riksbanken utan hinder av vad som föreskrivs i 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100) skall underrätta polismyndighet eller åklagarmyndighet om det i verksamhet som avses i dessa bestämmelser framkommer uppgifter som ger anledning att anta att ett brott har begåtts.

SCB anser att om skyldigheten att lämna uppgifter till skattemyndigheterna tas bort bör även bestämmelsen i 11 kap. 4 § i fråga om utlämnande av uppgifter som omfattas av statistiksekretess till polismyndighet också upphävas. Uppgifter som samlas in för såväl finansmarknadsstatistiken som betalningsbalansstatistiken bör ha samma skydd som uppgifter som samlas in för framställning av annan statistik av andra statistikansvariga myndigheter. Särskilt stränga regler gäller enligt 14 kap. 2 § sekretesslagen för utlämnande av uppgifter som omfattas av statistiksekretess till polismyndigheter m.fl. SCB anser därför att en ändring av 11 kap. 4 § bör göras genom att hänvisningen till 9 kap. 4 § sekretesslagen tas bort.

Övrigt

SCB vill även ta upp frågan om inte finansmarknadsstatistiken och betalningsbalansstatistiken bör utgöra officiell statistik. Bestämmelser om statistiken har tagits in i riksbankslagen i stället för i lagen om den officiella statistiken. Enligt SCB:s mening är finansmarknadsstatistiken och betalningsbalansstatistiken av sådan art och betydelse att de bör utgöra officiell statistik. SCB föreslår därför att det övervägs om en särskild bestämmelse om detta bör och kan tas in i riksbankslagen.

Detta ärende har avgjorts av stf. generaldirektören Hans Lindblom i närvaro av verksjurist Carl-Robert Böös, avdelningschef Staffan Wahlström och avdelningsdirektör Marianne Biljer samt biträdande avdelningschef Gunnel Bengtsson, föredragande.

STATISTISKA CENTRALBYRÅN

Hans Lindblom

Gunnel Bengtsson

Tullverket

Tullverket HK

Handläggare, tel
Joakim Jansson, 08-40 50 418

Datum
2002-08-20
Ert datum
2002-05-24

Dnr
13917/02
Er referens
Åsa Sydén

Riksbanken
103 37 Stockholm

Yttrande

Framställan om ändring i riksbankslagen

Sammanfattning

Tullverket har inga synpunkter på föreslagna ändringar av 6 kap. 5 § och 9 § samt 11 kap. 3 §. Tullverket invänder dock mot att 7 kap. 8 § ska upphöra att gälla.

I 7 kap. 8 § riksbankslagen (1988:1385) ges Tullverket rätten att begära uppgifter som finns hos Riksbanken och som rör betalningar till eller från utlandet. Tullverkets uppfattning är att 7 kap. 8 § skall finnas kvar i någon form av följande skäl:

- ☐ Tullverket bör även fortsättningsvis ges möjlighet att få tillgång till de uppgifter som är lämnade till Riksbanken före 1 januari 2003 (datum när lagändringarna föreslås träda i kraft).
- ☐ Det bör finnas möjlighet för Tullverket att ta del av
 - uppgifterna insamlade genom den enkätbaserade statistikinsamlingen eftersom Riksbanken även fortsättningsvis har huvudansvaret för betalningsbalansstatistiken och därmed inbegripet ansvar för tillhandahållandet av statistiken.
 - de delar av betalningsbalansstatistiken som omfattar uppgifter som insamlats av SCB.

Inledning

Beslut har redan fattats att den s k BOK-rapporteringen ska läggas ned och ersättas med en enkätbaserad statistikinsamling.

En av Tullverkets tre huvuduppgifter är att effektivt fastställa och uppbära tullar, mervärdesskatt och andra skatter samt avgifter så att en riktig uppbörd kan säkerställas.

TULLVERKET/Tullverket HK

Ekonomienheten

Postadress

PO BOX 128 54

112 98 STOCKHOLM

Besöksadress

Aströmergatan 39

Tel

0771-520 520 (VXL) vxl

E-post

joakim.jansson@tullverket.se

Fax

08-40 50 527

Tullverkets förmåga att upptäcka och åtgärda uppbördsfel kommer kraftigt att försämrats då insamlandet av uppgifter om betalningar till och från utlandet upphör. Dessa uppgifter är till stor och värdefull hjälp i samband med tullrevisionsärenden och utredningar i samband med biståndsframställan från utländska tulladministrationer. Uppgifterna är även till stor hjälp i arbetet med ekobrottsrelaterade efterkontroller. Tillgången till dessa uppgifter gör att Tullverket kan upptäcka företag som uppvisar starka indikationer på att ha deklarerat fel tullvärde eller inte ha deklarerat varorna alls. Även ursprungsfel kan upptäckas med hjälp av betalningsflödet.

Informationsutlämning till vissa myndigheter (1.2.2)

I 7 kap. 8 § riksbankslagen (1988:1385) ges Tullverket rätten att begära uppgifter som finns hos Riksbanken och som rör betalningar till eller från utlandet. Om denna bestämmelse i riksbankslagen tas bort försvinner Tullverkets möjlighet att begära uppgifter om betalningar som inkommit till Riksbanken *före* den 1 januari 2003 (datum när lagändringarna föreslås träda i kraft). Tullverket måste även fortsättningsvis ges möjlighet att få tillgång till de uppgifter som är lämnade till Riksbanken före detta datum. Av den anledningen måste 7 kap. 8 § finnas kvar i någon form.

I första stycket skrivs att det finns skäl att ta bort bestämmelsen 7 kap. 8 § i lagen då sådana uppgifter som skattemyndigheterna och Tullverket har behov av inte längre kommer att finnas hos Riksbanken och därmed inte heller kan lämnas ut. Det framgår av framställan att det är Riksbanken som även fortsättningsvis har huvudansvaret för betalningsbalansstatistiken och däri inbegripet ansvar för tillhandahållandet av statistiken (sid. 1 fjärde stycket). Av framställan framgår också att rätten att till SCB delegera vissa delar av insamlingen av statistiken inte hindrar att det som står skrivet om uppgiftsskyldighet i 6 kap. 9 § riksbankslagen även gäller för SCB (sid. 2 femte stycket). Med anledning av detta anser vi att sådan begäran om uppgifter som beskrivs i 7 kap. 8 § kan anses inrymma rätten att begära sådana uppgifter från någon Riksbanken anvisat insamlandet till. Detta är ytterligare ett skäl till att 7 kap 8 § bör finnas kvar i någon form. Om denna tolkning inte är möjlig kan ett alternativ vara att ett tillägg införs i Riksbankslagen som ger Tullverket möjlighet att begära uppgifter från SCB via en delegering från Riksbanken.

Det skrivs i framställan (sid. 3 andra stycket) att de till Riksbanken insända statistiska uppgifter, som framkommer i enkäter från enskilda (i de föreslagna enkätbaserade insamlingssystemet), inte kan anses uppfylla det informationsbehov som bl.a. Tullverket kan ha. Tullverket har inte kännedom om vilka uppgifter som kommer att framgå av enkäterna och kan således inte heller uttala sig om uppgifterna kommer att fylla något informationsbehov eller ej.

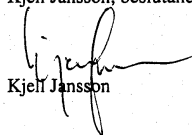
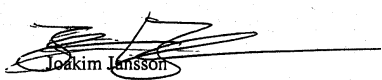
2002-08-20

3 (3)

Av framställan framgår också att höjda rapporteringsgränser för betalningsrapportering har medfört en övergång till andra källor för betalningsbalansstatistiken. Uppgifter från dessa källor kan också visa sig intressanta för Tullverket beroende på uppgifternas innehåll.

TULLVERKET

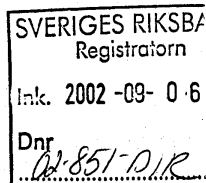
I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit Generaltulldirektören Kjell Jansson, beslutande samt enhetschefen Joakim Jansson, föredragande.

Kjell Jansson
Joakim Jansson

Svenska Bankföreningen

REMISSYTTRANDE

2002-09-05

Sveriges Riksbank
Åsa Sydén
103 37 Stockholm

Framställan om ändring av riksbankslagen

Dnr 2002-851 DIR

Svenska Bankföreningen har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerad framställan från Riksbanken.

Bankföreningen tillstyrker de ändringar i Riksbankslagen som möjliggör att BOK-rapporteringen tas bort, under förutsättning att ingen annan dylik rapportering införs. Därutöver vill Bankföreningen passa på att understryka att alla krav på myndighetsrapportering som utgör hinder för att betalningar utförs automatiskt (STP - Straight Through Processing) bör tas bort. Som stöd för denna ståndpunkt hänvisas till syftet bakom EG-förordningen om gränsöverskridande betalningar i euro och förordningens artikel 6, punkt 2 samt den svenska lagen om tillämpning av förordningen på svenska kronor.

Riksbanken skriver i avsnitt 1.2.1 Informationsinhämtning från enskilda rapportörer, femte stycket, att det finns anledning att se över det nuvarande begreppet "valutatransaktioner" med hänvisning till att det är ett otydligt begrepp. Riksbanken föreslår därför att uttrycket "valutatransaktioner" byts ut mot "*gränsöverskridande transaktioner samt tillgångar och skulder med utlandsanknytning*".

N:\ALLAMH\svr RB om BOK.doc

Postadress	Gatuadress	Telefon	Telefax	Bankgiro	Postgiro
Box 7603					
SE-103 94 STOCKHOLM	Regeringsgatan 38	08-453 44 00	08-796 93 95	700-1779	505-8
www.bankforeningen.se					

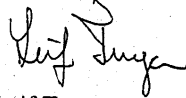
Svenska Bankföreningen

2

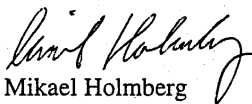
Vid en första läsning förefaller den föreslagna skrivningen att vidga kravet på rapportering avsevärt. Bankföreningen tolkar det dock som att innebörden av de båda begreppen i rapporteringshänseende är identiska och att det snarare rör sig om ett förtydligande än en förändring. Det vore dock önskvärt att Riksbanken, om så är fallet, klargör att den föreslagna ändringen inte leder till en utökad rapporteringsskyldighet för berörda parter.

Bankföreningen anser vidare att begreppet "tillgångar och skulder med utlandsanknytning" inte är särskilt mycket tydligare än begreppet valutatransaktioner. Det vore därför på sin plats med en definition av detta begrepp i riksbankslagen.

SVENSKA BANKFÖRENINGEN

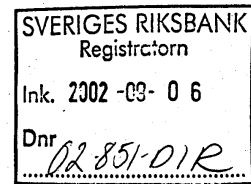
Leif Trogen

Mikael Holmberg

SVENSKA
FONDHANDLARE
FÖRENINGEN

Konvikt 74, 1905

Sveriges Riksbank

103 37 STOCKHOLM

2002-09-05

Framställan om ändring i riksbankslagen, Dnr 2002-851 DIR

Svenska Fondhandlareföreningen har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerad framställan från Riksbanken.

Föreningen tillstyrker de ändringar i Riksbankslagen som möjliggör att BOK-rapporteringen tas bort. Därutöver vill föreningen passa på att understryka att alla krav på myndighetsrapportering som utgör hinder för att betalningar utförs automatiskt (STP - Straight Through Processing) bör tas bort. Som stöd för denna ståndpunkt hänvisas till syftet bakom EG-förordningen om gränsoverskridande betalningar i euro och förordningens artikel 6, punkt 2 samt den svenska lagen om tillämpning av förordningen på svenska kronor.

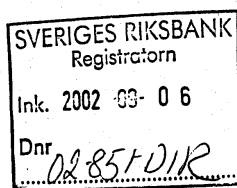
Föreningen tillstyrker dessutom förslaget att riksbankslagen ändras så att kravet på lätt omsättningsbarhet tas bort för värdepapper som Riksbanken använder vid t ex sina repotransaktioner.

SVENSKA FONDHANDLAREFÖRENINGEN

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Vigg Troedsson'.

Vigg Troedsson

Biblioteksgatan 3, 2tr, Box 1426, 111 84 Stockholm
Direkttelefon 08-679 78 50, Växel 08-679 78 79, Telefax 08-611 61 37, e-mail vigg@fondhandlarna.se
Fondhandlareföreningens hemsida på internet: <http://www.fondhandlarna.se>

Riksbanken
103 37 Stockholm

Ert dnr 2002-851 DIR
Vårt dnr 2002/242

Stockholm 2002-09-05

Framställan om ändring i riksbankslagen

Näringslivets nämnd för regelgranskning (NNR) har inbjudits att inkomma med synpunkter på förslaget.

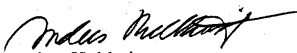
NNR begränsar sig till frågorna om uppgiftslämnandet.

För myndigheter under regeringen finns bestämmelser i 29 § verksförordningen (1995:1322) och förordningen (1982:668) om statliga myndigheters inhämtande av uppgifter från näringsidkare och kommuner, som syftar till att begränsa uppgiftslämnandet från tillsynsobjekt och uppgiftslämnare till statistik m.m.. Dessa bestämmelser gäller inte formellt för Riksbanken. Såvitt NNR känner till finns inte några motsvarande bestämmelser för Riksbanken. Det finns naturligtvis ingenting som hindrar att Riksbanken på frivillig väg iakttar dessa regler. Riksbanken samråder t.ex. om sitt uppgiftsinhämtande med NNR och organisationer i den finansiella sektorn, vilket är bra.

NNR anser likväl att det är motiverat att riksbankslagen tillförs en regel som syftar till en begränsning av uppgiftslämnandet. Här följer ett förslag:

Uppgifter som begärs och urval av uppgiftslämnare ska utformas så att kostnaderna för att iaktta uppgiftsskyldigheten begränsas.

NÄRINGS- OCH FÖRETAGSLIVETS NÄMND FÖR REGELGRANSKNING

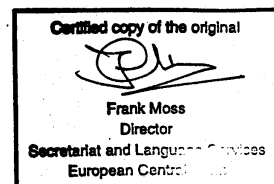

Anders Hultkvist

Postadress: 103 30 STOCKHOLM	Besöksadress: Blasieholmsgatan 4 A	Telefon: 08-762 70 90	E-post: info@nnr.se
		Telefax: 08-762 70 95	Hemsida: www.nnr.se

SV

EUROPEISKA CENTRALBANKEN

EUROPEISKA CENTRALBANKENS YTTRANDE

av den 20 augusti 2002

på begäran av Sveriges riksbank

över ett utkast till framställan om ändring i riksbankslagen (1988:1385) vad gäller insamling av betalningsbalansstatistik och kravet på lätt omsättningsbarhet för värdepapper som används vid penningpolitiska transaktioner

(CON/2002/21)

1. Den 3 juni 2002 mottog Europeiska centralbanken (ECB) en begäran om yttrande från Sveriges riksbank över ett utkast till framställan om ändring i riksbankslagen vad gäller insamling av betalningsbalansstatistik och kravet på lätt omsättningsbarhet för värdepapper som används vid penningpolitiska transaktioner (nedan kallat framställan).
2. ECB:s behörighet att avge ett yttrande grundas på artikel 105.4 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen samt artikel 2.1 tredje och fjärde strecksatserna och artikel 2.2 i rådets beslut 98/415/EG av den 29 juni 1998 om nationella myndigheters samråd med Europeiska centralbanken rörande förslag till rättsregler¹ eftersom framställan innehåller bestämmelser som rör Sveriges riksbank, insamling, sammanställning och spridning av monetär- och finansiell statistik, statistik över betalningssystemen och betalningsbalansen samt penningpolitiska instrument. I enlighet med artikel 17.5 första meningen i arbetsordningen för ECB har detta yttrande antagits av ECB-rådet.
3. Vissa av de ändringar som föreslås i framställan avser en förändring av sättet att samla in uppgifter och ett förtydligande av vad som skall rapporteras till betalningsbalansstatistiken. Förslaget är delvis en följd av att det s.k. BOK-systemet - insamling av underlag för betalningsbalansstatistik genom rapportering om enskilda utlandsbetalningar via svenska banker - föreslås bli ersatt av enkäter från och med den 1 januari 2003. När det gäller insamlingen av uppgifter från enskilda uppgiftslämnare sägs det i övervägandena att det nya systemet inte innebär någon ändring av skyldigheten enligt 6 kap. 9 § andra stycket riksbankslagen att till Riksbanken lämna de uppgifter som behövs som underlag för betalningsbalansstatistiken. Det anges även att den del som berör finansmarknadsstatistiken lämnas oförändrad. ECB har ingen invändning mot att BOK-systemet ersätts av ett nytt system som bygger på enkäter.

¹ EGT L 189, 3.7.1998, s. 42.

4. I övervägandena anges vidare att Riksbanken i samband med bytet av insamlingssystem har beslutat att överföra viss del av det nya förfarandet till *Statistiska centralbyrån (SCB)*. I samma avsnitt anges att Riksbanken även i fortsättningen kommer att ha huvudansvaret för betalningsbalansstatistiken, innefattande publicering och tillhandahållande av statistiken, kvalitetsansvar, dokumentation samt rapportering till internationella organ. Det nya insamlingssystemet för betalningsbalansstatistiken beräknas träda i kraft den 1 januari 2003 och Riksbanken har gett SCB i uppdrag att under ett års tid ta fram delar av betalningsbalansstatistiken (tjänsthandeln, transfereringar och vissa delar av den finansiella balansen). Denna tid kan förlängas. Det framgår även av framställan att det nya systemet inte innebär någon ändring av skyldigheten för kreditinstitut och andra tredje parter enligt 6 kap. 9 § riksbankslagen att till Riksbanken lämna de uppgifter som behövs som underlag för betalningsbalansstatistiken. Enligt övervägandena innebär 6 kap. 9 § andra stycket riksbankslagen inte att Riksbanken inte skulle kunna delegera statistikinsamlingen, exempelvis till SCB, trots att uppgiftsskyldigheten sägs gälla i förhållande till Riksbanken. Enligt övervägandena innebär detta därför att ovannämnda uppgiftsskyldighet också gäller gentemot SCB. Någon lagändring på grund av att SCB skall framställa vissa delar av statistiken behövs således inte. ECB noterar efter dessa klarlägganden att det enligt framställan även i fortsättningen kommer att anges en skyldighet i 6 kap. 9 § riksbankslagen att lämna relevanta uppgifter till Riksbanken, trots att SCB samlar in uppgifterna för Riksbankens räkning.
5. ECB har inget att invända mot att framställningen av angivna delar av betalningsbalansstatistiken delvis läggs över på SCB² så länge Riksbanken fortfarande har kvar hela ansvaret för verksamheten och dess inriktning. ECB utgår särskilt från att Riksbanken har kvar det fulla ansvaret för metodfrågor och överföringen av relevanta uppgifter till ECB. ECB förutser att överföringen av den ovan angivna statistikverksamheten kommer att regleras i ett särskilt avtal mellan Sveriges riksbank och SCB. ECB skulle uppskatta om den gavs tillfälle att även ta del av och kommentera ett utkast till sådant avtal. Även om Sverige för närvarande är en medlemsstat med undantag och ECB:s krav i fråga om statistik över betalningsbalansen och utlandsställningen³ endast gäller de nationella centralbankerna i Eurosystemet, verkar ECB för att icke-deltagande medlemsstater skall införa de lagbestämmelser som behövs för att följa dessa krav inför den framtida utvidgningen av euro-området. ECB söker också förmå nationella centralbanker i icke-deltagande medlemsstater att endast ingå avtal som är förenliga med dessa krav. I det sammanhanget skulle ECB vilja hänvisa bl. a. till artiklarna 9.2 och 14.3 i Stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken. Enligt de artiklarna skall ECB och de nationella centralbankerna utföra de uppgifter som har tilldelats ECBS enligt fördraget och stadgan. Detta kommer även att gälla för Sveriges riksbank när Sverige inför euron och Riksbanken blir en helt integrerad del av Eurosystemet.

² Insamlingen av uppgifter om tjänsthandeln och transfereringarna, liksom vissa delar av den finansiella balansen.

³ Riktlinje ECB/2000/4 av den 11 maj 2000 om Europeiska centralbankens krav på rapportering av statistik över betalningsbalansen, likviditeten i utländsk valuta och utlandsställningen, EGT L 168, 23.6.2001, s. 25.

6. I den del framställan rör betalningsbalansens finansiella balans önskar ECB även framhålla att Riksbanken och ECB inte får nekas tillgång till enskilda uppgifter, som insamlats av SCB, på grund av sekretess eller av andra skäl. Detta är ett viktigt krav som bör gälla konsekvent, särskilt för att möjliggöra kvalitetskontroller av de uppgifter som SCB samlar in enligt det nya insamlingssystemet.
7. Förutom betalningsbalansstatistik sammanställer Riksbanken för närvarande också statistik över utlandsställningen i enlighet med rekommendationerna i IMF:s betalningsbalansmanual (BPM5). Såväl i riksbankslagen som i det aktuella förslaget till lagtext ges en rättslig grund för insamling av uppgifter som rör transaktioner av betydelse för betalningsbalansstatistiken, men ingenting nämns uttryckligen rörande utlandsställningen. De föreslagna ändringarna av riksbankslagen skulle kunna vara en möjlighet att åstadkomma klarhet i detta avseende. ECB skulle därför vilja föreslå en något annorlunda lydelse av 6 kap. 9 § andra stycket riksbankslagen⁴.
8. Avsikten med den ytterligare ändring av riksbankslagen som föreslås är att slopa kravet på att värdepapper skall vara lätt omsättningsbara för att få säljas och köpas i penningpolitiskt syfte. Som anges i framställan finns det inget motsvarande likviditetskrav beträffande intradagskredit som beviljas för att främja betalningssystemets funktion eller för andra typer av penningpolitiska transaktioner. I dessa fall krävs endast att säkerheten skall vara "betryggande". Dessutom nämns att riksbankslagen innehåller ett likalydande likviditetskrav vid köp och försäljning av skuldebrev i valutapolitiskt syfte. Med hänsyn till att Riksbanken kan behöva sälja sina värdepapper snabbt vid valutainterventioner föreslås ingen ändring av likviditetskravet för valutatransaktioner. Enligt framställan är däremot förhållandena annorlunda när det gäller värdepapper som Riksbanken erhåller som säkerhet i händelse av motpartens fallissemang i samband med en penningpolitisk repa. I dessa fall saknas enligt framställan skäl att behålla kravet på lätt omsättningsbarhet.
9. ECB har ingen invändning mot förslaget att kravet på lätt omsättningsbarhet slopas för vissa penningpolitiska transaktioner, förutom påpekandet att även kravet på "betryggande säkerhet" kan tolkas så att det delvis innefattar ett krav på att säkerheten skall kunna realiseras utan opå kallat dröjsmål. För de nu aktuella transaktionerna behövs, utöver kravet på betryggande säkerhet, inget uttryckligt krav i lagtexten rörande omsättningsbarheten.

⁴ Den föreslagna bestämmelsen skulle kunna ändras enligt följande: "Den som har utfört gränsöverskridande transaktioner och/eller hållit tillgångar och skulder med utlandsanknytning är skyldig att till Riksbanken lämna de uppgifter och visa upp de handlingar beträffande egna och för kunds räkning utförda gränsöverskridande transaktioner, hållna tillgångar och skulder med utlandsanknytning som behövs som underlag för Riksbankens betalningsbalansstatistik och för statistik över utlandsställningen.

10. ECB har ingen invändning mot att behöriga nationella myndigheter offentliggör detta yttrande om de så önskar.

Utfärdat i Frankfurt am Main den 20 augusti 2002.

Willem F. DUISENBERG

ECB:s ordförande

SV

EUROPEISKA CENTRALBANKEN

EUROPEISKA CENTRALBANKENS YTTRANDE

av den 12 november 2002

på begäran av Sveriges riksbank

över ett utkast till framställan om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank
vad gäller offentliggörandet av räntevillkor

(CON/2002/28)

1. Den 23 oktober 2002 mottog Europeiska centralbanken (ECB) en begäran om yttrande från Sveriges riksbank över ett utkast till framställan om ändring av riksbankslagen vad gäller offentliggörandet av räntevillkor i samband med handel med depositioner (nedan kallat framställan).
2. ECB:s behörighet att avge ett yttrande grundas på artikel 105.4 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen samt artikel 2.1 tredje strecksatsen i rådets beslut 98/415/EG av den 29 juni 1998 om nationella myndigheters samråd med Europeiska centralbanken rörande förslag till rättsregler¹, eftersom framställan innehåller bestämmelser om Sveriges riksbank och om Riksbankens offentliggörande av räntevillkor. I enlighet med artikel 17.5 första meningen i ECB:s arbetsordning har detta yttrande antagits av ECB-rådet.
3. Vissa av de ändringar av riksbankslagen som föreslås i framställan avser en förändring av sättet att samla in uppgifter och ett förtydligande av vad som skall rapporteras till betalningsbalansstatistiken. Andra rör ett förslag att slopa kravet på att värdepapper som Riksbanken köper och säljer i penningpolitiska repor skall vara lätt omsättningsbara som säkerhet i händelse av motpartens fallissemang. ECB har redan i ett tidigare yttrande behandlat dessa ändringsförslag (som återfinns i avsnitt 1 och 2 i framställan) och hänvisar härvidlag till detta yttrande (CON/2002/21).
4. Den nu aktuella framställan om ändring av riksbankslagen avser föreskriften att räntevillkor i samband med handel med depositioner skall offentliggöras. Motiveringen för ändringsförslaget ges i avsnitt 3 i framställan och den föreslagna lydelsen av den aktuella bestämmelsen återfinns i 6 kap. 5 § andra stycket bland de föreslagna ändringarna av riksbankslagen. I motiveringen i avsnitt 3 av framställan anges att Sveriges riksbank får agera i marknaden för depositioner och

¹ EGT L 189, 3.7.1998, s. 42.

att handel med depositioner sker till standardiserade belopp och löptider. Riksbankens rätt att bevilja kredit och ta emot inlåning i penningpolitiskt syfte gäller även för handel med depositioner och någon lagändring behövs alltså inte i det hänseendet. I motiveringen anföras även att lagstiftningen efter ändring bör återspegla att kravet på offentliggörande avser allmänt gällande räntevillkor, inte avtalade räntevillkor med enskilda institut. Mot bakgrund av det anförda förslås att 6 kap. 5 § andra stycket riksbankslagen ändras i enlighet härmed. ECB delar Riksbankens uppfattning att bestämmelsen bör klargöra att kravet på offentliggörande av räntevillkor gäller allmänt gällande räntevillkor och har ingen invändning mot den föreslagna ändringen av riksbankslagen.

5. ECB har ingen invändning mot att behöriga nationella myndigheter offentliggör detta yttrande om de så önskar.

Utfärdat i Frankfurt am Main den 12 november 2002.

Willem F. DUISENBERG

ECB:s ordförande